

RUIMTELIJKE KIJK IN HET SOCIAAL DOMEIN

Handleiding: Aan de slag

Inleiding

In de periode september 2015 – januari 2016 is via de Pilotstarter van VNG/KING het project uitgevoerd om de toegevoegde waarde van een Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein verder te verkennen. Dit op basis van de eerder opgedane ervaring bij de gemeenten Almere en Dordrecht.

In de pilot is met de gemeenten, Almelo, Oisterwijk, Uden, Weesp, Zwijndrecht en Gegevenshuis verkend in hoeverre beleid kan worden gevoed door de inzet van een ruimtelijke kijk. De gemeenten Haarlem, Lansingerland en Vlaardingen hebben het project van dichtbij gevolgd.

De conclusie van het project luidt dat de inzet van Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein leidt tot:

- een snel en adequaat beeld van de lokale situatie;
- een stijging van 45% naar 59% van de effectiviteit van interventies;
- een stijging van de opbrengst van € 1,21 naar € 1,99 euro op iedere geïnvesteerde euro;
- ipv weken praten nu binnen 1 uur iedereen op één lijn zit en het verkomen van 'ja-maar' op een groot analyserapport;
- een dialoog op basis van gegevens in plaats van op onderbuikgevoel;
- een intensieve samenwerking tussen kennis vanuit het sociaal domein en vanuit de hoek van de GEO-informatie om beleidsvraagstukken adequaat in kaart te brengen.
- bewustwording van noodzaak en mogelijkheden van analyse
- informatie en inzicht in wijken en buurten die breed gebruikt kan worden voor beleidsontwikkeling, niet alleen voor het sociale domein.

Ook is geconcludeerd dat er overlap is tussen de beleidsvragen bij verschillende gemeenten. Dit heeft geleid tot een top-10 aan beleidsvragen. Deze top-10 is in dit rapport uitgewerkt, waarbij wordt aangegeven welke informatie is benodigd om de beleidsvragen te beantwoorden met een aanzet tot welke interventies door de gemeente genomen kunnen worden op basis van dit inzicht.

Leeswijzer

Dit document is het resultaat van de pilot Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein en gaat in op het gemeentelijk stappenplan om een ruimtelijke kijk binnen de gemeente in te zetten (hoofdstuk 1), definieert de aanpak voor het vervolg (hoofdstuk 2), en geeft een beknopte weergave van de leerervaringen van de deelnemende gemeenten (hoofdstuk 3). Tevens is per beleidsvraag uit de top-10 de uitwerking opgenomen. Deze uitwerking bestaat uit een voorbeeldkaart, de relevante databronnen, een toelichting en mogelijke interventies die een gemeente kan doorvoeren om de beleidsvraag op te volgen.

1. Stappenplan voor inzet Ruimtelijke Kijk in het Sociaal

Domein binnen de gemeente

Binnen het sociaal domein gaat het over mensen. Deze mensen wonen en leven op locaties. Door informatie te presenteren op een kaart zie je nieuwe patronen waar uitvoering en beleid mee verbeterd kan worden. Nieuwe sturingsinformatie voor beleid en uitvoering. Dit stelt gemeenten in staat om snel antwoord te krijgen op vragen zoals; zijn wij als gemeente voorbereid op het ondersteunen van langer thuiswonen? Wat is de optimale samenstelling van een wijkteam? Hoe zijn de WMO voorzieningen verdeeld in de stad? Het mooie is dat deze informatie al vaak aanwezig is binnen de gemeenten. Er is data, er zijn tools. Enkel er is vaak een afstand tussen GEO en Sociaal Domein.

Eén van de belangrijkste knelpunten hierbij is de 'afstand' tussen de (beleids)medewerkers vanuit het sociaal domein en de medewerkers vanuit het GEO- of informatiekundige hoek. Om dit knelpunt op te lossen wordt vanuit dit project voorgesteld een GEO-viewer centraal beschikbaar te stellen waarin de benodigde databronnen voor het beantwoorden van de top-10 aan beleidsvragen is opgenomen. Op deze manier kan een beleidsadviseur direct aan de slag en in een later stadium zelf aanvullende databronnen (laten) toevoegen om ook aanvullende beleidsvragen te beantwoorden.

De afstand tussen beleid en informatie/GEO wordt verkort op het moment dat de toegevoegde waarde voor een specifieke gemeente is aangetoond. Dit neemt niet weg dat voor een goede en structurele inbedding van de Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein een team moet worden geformeerd bestaande uit een (beleids)medewerker en een informatie/GEO-specialist. Vervolgens dient het aantal gebruikers aan de beleidskant te worden uitgebreid, zodat techniek vanuit de uitvoering wordt vormgegeven.

Om Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein effectief in te voeren dient er een landelijke GEO-viewer voorzien van informatiebronnen om de top 10 aan beleidsvragen te beantwoorden beschikbaar te zijn. Ook dient de gemeente een projectteam te formeren bestaande uit tenminste één (beleids)medewerker en één informatie/GEO-specialist.

Aan de hand van onderstaande 4 stappen kan Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein succesvol binnen de gemeente worden ingezet. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat er een landelijke GEO-viewer inclusief benodigde data beschikbaar is voor gemeenten.

De inhoud bij de verschillende stappen is gebaseerd op de ervaringen van de aan de pilot deelnemende gemeenten.

Stap 1: Stel je projectgroep samen

Het projectteam bestaat ten minste uit onderstaande rollen:

Type data	Bron
Beleidsadviseur	Bepaalt welke beleidsvragen voor de gemeente relevant zijn.
Data-analist	Heeft toegang tot gemeentelijke informatiebronnen en is in staat om deze geanonimiseerd op postcode 6 niveau te ontsluiten.
Geo-specialist	Is bekend met het produceren van shapefiles.

Het team kan desgewenst worden uitgebreid met professionals in de wijken, de verantwoordelijk wethouder, participerende burgers etc.

Stap 2: Definieer de beleidsvragen

Relevante beleidsvragen zijn veelal gemeentespecifiek, maar dit leidt niet tot een oneindige lijst. Er is veel overlap in relevante thema's waardoor het totaal aan relevante beleidsvragen heeft geleid tot onderstaande top 10.

Top 10 beleidsvragen		
1	Zijn er voldoende voorzieningen beschikbaar zodat mensen langer kunnen thuiswonen?	9
2	Waar zitten de 'kwetsbare' groepen in de stad?	10
3	Waar is de kans op eenzaamheid het grootst?	11
4	Waar is de kans op Schuldenproblematiek het grootst?	12
5	Welke ondersteuning kunnen we bieden aan kinderen in armoede?	13
6	Zijn de jeugdvoorzieningen op de juiste wijze verdeeld?	14
7	Hoe is de zorgvraag verdeeld in de stad?	15
8	Is de toegang tot ondersteuning op de juiste wijze vormgegeven?	16
9	Hoe kunnen we op de juiste wijze invulling geven aan de asielzoekersproblematiek?	17
10	Hoe veilig is een wijk / buurt en hoe wordt het gevoeld?	18

De beleidsvragen zijn neutraal geformuleerd. Op het moment dat je als gemeente zelf aan de slag gaat met een dergelijke beleidsvraag dient de beleidsvraag te worden toegespits op een lokaal vraagstuk.

Op basis van deze top-10 kan ervaring worden opgedaan met de toepassing van GEO-informatie bij het formuleren van lokaal beleid. Nadat hiermee ervaring is opgedaan ontstaat bredere kennis over de toegevoegde waarde en kunnen meer lokale en gemeentespecifieke beleidsvragen worden toegevoegd.

Stap 3: Selecteer je databronnen

Om de top-10 aan beleidsvragen te kunnen beantwoorden moeten onderstaande databronnen beschikbaar zijn. Veel van deze databronnen zijn landelijk beschikbaar, zodat er vanuit de gemeente direct mee kan worden gewerkt. Voor meer gemeentespecifieke informatie dient de

informatie vanuit de gemeente te worden ontsloten. Hierover dienen in de 1^e stap duidelijke afspraken te worden gemaakt.

Belangrijk: Niet de data, maar enkel het resultaat van de zoekvraag wordt op de kaart geprojecteerd. Bij het projecteren van deze informatie worden de geldende privacyrichtlijnen gevolgd. Dit houdt in dat een score <5 niet op de kaart wordt getoond.

Benodigde databronnen			
Type data	Bron	Type data	Bron
Gezinssamenstelling	CBS (2014)	Hoeveelheid jeugdhulp	Gemeente
Inkomen	<ul style="list-style-type: none"> CBS (2008) Gemeente 	Minimaregelingen	Gemeente
Leeftijd	CBS (2014)	Probleemjongeren	Gemeente
Niet westerse allochtonen	CBS (2014)	Detailhandel in de directe omgeving	Gemeente
Samenstelling huishouden	CBS (2014)	Thuishulp/ Mantelzorg	Gemeente
Uitkeringen	<ul style="list-style-type: none"> CBS (2014) Gemeente 	Aantal aangepaste woningen in de wijk	Gemeente
Klachten Hangjongeren	Politie	Data kredietbank	Gemeente
Politiecijfers - criminaliteitscijfers	Politie	Gebruik PGB	Gemeente
Veiligheidsmonitor	<ul style="list-style-type: none"> Politie gemeente e/o GGD 	Gebruik WMO voorzieningen	Gemeente
WLZ-geïndiceerden	<ul style="list-style-type: none"> CIZ GAK 	Schooluitval	<ul style="list-style-type: none"> RBO Gemeente
Leefbaarheid	BZK (2014)	Speelvoorzieningen	Dataland
Ontwikkeling Leefbaarheid	BZK (2014)	Voorzieningen	Dataland
Huiselijk geweld en kindermishandeling	<ul style="list-style-type: none"> Veilig Thuis Safe team 	Zorggerelateerde voorzieningen (GGZ, verslavingszorg etc)	Dataland
Scholen	<ul style="list-style-type: none"> DUO Dataland Afdeling ruimte van de gemeente 	Type woningbouw (vrijstaand, rijtjes,..., voordeur drempelvrij toegankelijk,...)	<ul style="list-style-type: none"> Dataland Kadaster
OV-Punten	<ul style="list-style-type: none"> Is facultatief in de BGT opgenomen (Gemeentelijk) Vervoerbedrijf of de afdeling ruimte heeft deze bronnen voorhanden NS stations kunnen opgehaald worden in het PDOK. 	Opleidingsniveau	<ul style="list-style-type: none"> CBS DUO

Stap 4: Definieer mogelijke interventies

De afzonderlijke beleidsvragen zijn apart in dit document uitgewerkt. Per beleidsvraag is vermeld welke informatiebronnen gebruikt kunnen worden en welke mogelijke interventies gepleegd

kunnen worden. Het definiëren van interventies is echter gemeentespecifiek en afhankelijk van de lokale beleidsdoelen.

Nadat voor de 1^e beleidsvragen de interventies zijn geformuleerd is ervaring opgedaan om Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein binnen de gemeente breder in te zetten. Op dat moment dient binnen de gemeente te worden vastgesteld welke betrokkenen in de projectorganisaties betrokken moeten worden en kunnen de stappen opnieuw worden doorlopen. Dit is een continu proces.

2. Aanpak voor vervolg

Bij de afronding van dit project is een voorstel ingediend bij de Digitale Agenda 2020 om te onderzoeken wat de beste wijze van opschaling is. Op het moment dat wordt ingestemd met het vervolg van dit project en een GEO-viewer beschikbaar wordt gesteld dient rekening te worden gehouden met onderstaande functionele- en niet-functionele eisen en dienen met de bronhouders van de verschillende data afspraken te worden gemaakt. Zowel inhoudelijk als financieel.

Ook is de behoefte geformuleerd om een (online) leerkring in te richten, zodat gemeenten contact met elkaar kunnen onderhouden en dilemma's en mooie voorbeelden met elkaar kunnen delen. Gemeenten zijn op deze manier in staat om een snelle start te maken met de inzet van Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein.

Begin 2016 is tevens een project gestart met onder andere Uden, Zwijndrecht, Geonovum en CBS met als doel om het privacyvraagstuk te overbruggen. Het uitgangspunt is dat CBS niet de data, maar het resultaat van de zoekvraag beschikbaar stelt. Op deze manier kan op basis van meer gedetailleerde informatie een GEO-kaart worden gegenereerd. Deze ontwikkeling is voor het vervolg van belang om mee te nemen.

Functionele eisen aan de GEO-viewer

Ook is ervaring opgedaan bij de functionele werking van het een GEO-viewer. Voor de inzet van de landelijk beschikbaar gestelde GEO-viewer moet rekening worden gehouden met de volgende functionele eisen:

In de huidige oplossing beschikbaar:

- Inzoomen tot postcode-6 niveau
- Opslaan van zoekvraag
- Trendontwikkeling in de loop der tijd zichtbaar maken (tijdsverloop)
- Analyse maken van meerdere databronnen
- Zowel absolute aantallen, percentages, categorieën als score's kunnen tonen.
- Het kunnen toevoegen van XY coördinaten /shapefiles
- Vlakken en lijnen kunnen toevoegen met daaraan gerelateerde data, parkeerdruk en routes openbaar vervoer (toevoegen van shapefile)
- Weergave van een legenda

In ontwikkeling binnen de huidige oplossing:

- Het kunnen genereren van grafieken/ tabellen voor rapportages. De ontwikkeling voor dit onderdeel is al gestart.

- Toevoeging data Leefbaarometer 2014 obv 6ppc vlakken (net als in Dordrecht/Almere) (Wordt uitgevoerd zodra data beschikbaar komt).
- Bij analyse eerst selectie maken en dan na " ok" knop pas laten genereren (ivm performance en gebruikersgemak)

Niet mogelijk binnen de huidige oplossing:

- Samengestelde zoekvragen kunnen stellen (kruistabellen). Een dergelijke analyse moet vooraf worden gemaakt en kan vervolgens als databestand worden ingelezen. Voordat het samenstellen van resultaten in de StraatKubus wordt ontwikkeld zal een bredere behoeftepeiling moeten worden uitgevoerd.
- Tekenen van een gebied/ uitsnede kunnen maken waarbinnen informatie wordt getoond. Kan niet binnen huidige functionaliteit. Dit wordt uitgezocht.
- Kunnen toevoegen van WFS/WMS lagen. Dit wordt uitgezocht.
- Het aanroepen van gegevens van een object wanneer er op geklikt wordt. Dit wordt uitgezocht.
- Recente inkomensgegevens. Het verkrijgen van inkomensgegevens op 6PPC niveau zal zeer waarschijnlijk niet mogelijk zijn en niet worden verstrekt. Opties zijn gemodelleerd inkopen (Experian), op CBS buurtniveau hanteren of (RIO) Belastingdienst?
- Luchtfoto's / obliek / Cyclorama / streetview. Dit wordt nog uitgezocht.
- Transparantie kunnen instellen. Dit wordt uitgezocht.

Niet-functionele eisen aan de GEO-viewer

In het pilotproject is gewerkt met de StraatKubus. Dit is een eenvoudig te gebruiken GEO-viewer waar gebruikers middels een simpele interface in staat zijn om inzicht te krijgen in de antwoorden op actuele beleidsvragen. Voor een nadere analyse kan een kwalitatief onderzoek worden uitgevoerd of kan door een GEO-medewerker via een GIS systeem een analyse worden uitgevoerd.

Wens is om beheer zelf te kunnen doen/ eigenlijk zelf bestanden te kunnen uploaden en presets maken.

Privacy is een essentieel element bij het inzetten van Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein. Gemeente Almere heeft de werking van de StraatKubus voorgelegd aan het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). De werking is vastgelegd in de "Gedragsrichtlijn StraatKubus" Vanuit het CBP is aangegeven dat men geen bezwaar heeft tegen de werking van de StraatKubus. Eén van de redenen hiervan is het niet tonen van waardes kleiner dan 5. Daarmee wordt de privacy van het individu beschermd.

De belangrijkste eisen aan een GEO-viewer zijn; eenvoudig in gebruik en de privacy van het individu moet zijn geborgd.

3. Leerervaringen gemeenten

Het centrale doel van het pilotproject was het opdoen van gemeentelijke ervaring bij de toepassing van Ruimtelijke Kijk in het Sociaal Domein. De deelnemende gemeenten hebben het project als zinvol en leerzaam ervaren en het heeft de afzonderlijke gemeenten goede inzichten opgeleverd.

Hieronder volgen de belangrijkste leerervaringen:

- Formeer aan het begin van het project een multidisciplinair projectteam zoals opgenomen bij stap 1 van dit rapport.
- Communiceer aan de databeheerders dat er geen sprake is van onthulling van data bij een presentatie via de StraatKubus. Veel data wordt als gevolg van onwetendheid over de privacywetgeving niet intern vrijgegeven.
- Bepaal vanuit de beleidsafdeling, eventueel aangevuld met standpunten vanuit de wethouder, het college of de raad, de relevante beleidsvraagstukken. De top-10 vormt hierbij een belangrijk vertrekpunt. Zorg vooraf voor een goede duiding per vraag.
- Start vanuit de behoefte (beleidsvragen) en niet vanuit de beschikbare data. Ruimtelijke kijk wordt in gemeenten veelal gezien als een 'GEO-feestje', waardoor het resultaat niet wordt omarmd door beleid.
- Zorg voor een actieve samenwerking tussen de beleidsmedewerker en de informatiekundige. Op deze manier kan iteratief data worden toegevoegd en kaarten worden getoond. Er kan dan met korte iteraties worden gewerkt, zodat de noodzakelijke inzichten in maximaal 2 dagen voor handen zijn.
- Vermijd lange rapporten op basis van de gecreëerde kaarten. De kracht van het gebruik van kaarten zit hem juist in het starten van de dialoog in plaats van het becommentariëren van het rapport.
- Start met de eenvoudige vragen, waarvoor de noodzakelijke data voor handen is. Op basis van deze resultaten ontstaat draagvlak en is de interne bereidheid om mee te werken groter.
- Aanvullend hierop is het belangrijk de gebruikte data goed te omschrijven met het oog op het interpreteren van het resultaat.
- Vraag met het oog op de toekomst aan (keten)partners om relevante gegevens op die wijze te registreren zodat deze later ingeladen kunnen worden als bron in de StraatKubus.
- De output van de StraatKubus kan een belangrijke bron of trigger zijn voor keuzes in het ruimtelijk domein.

1 Zijn er voldoende voorzieningen beschikbaar zodat mensen langer kunnen thuiswonen?

Type data	Selectie	Bron
Leeftijd	65-74 jaar	CBS (2014)
Leeftijd	75 jaar en ouder	CBS (2014)
Inkomen	Fiscaal maandinkomen (eventueel aanvullend vakapplicatie ivm uitkering)	CBS (2008)
Bouwlaag	Hoogte van de voordeur	Dataland
Aantal aangepaste woningen in de wijk	Aantallen en type aanpassing	Gemeente
Voorzieningen	NTB / Sociale kaart	Gemeente
OV-Punten	Locatiegegevens per type OV punt (shapefile)	Gemeente / PDOK
Detailhandel in de directe omgeving	voor dagelijkse zaken zoals supermarkt en drogist	Dataland
Thuishulp/ Mantelzorg	Mantelzorgers met toelage	Gemeente

Toelichting

De getoetste hypothese is dat ouderen niet snel vrijwillig verhuizen. Ouderen willen ook graag zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Het rijksbeleid heeft verhuizen naar zorginstellingen bemoeilijkt waardoor de noodzaak om thuis te blijven wonen, ook als de wil er niet is, is gegroeid. Dit betekent dat de 65+er van nu de 75+ er over 10 jaar is en meer beroep op gemeentelijke ondersteuning zal doen. Door nu maatregelen te nemen wordt de impact voor de gemeente beperkt.

Mogelijke interventies zijn

- Afspraken maken met OV-bedrijven / afdeling ruimte, team verkeer om de routes aan te passen aan de doelgroep.
- Beoordelen of het aantal aangepaste woningen voldoet aan de behoefte voor de komende jaren.
- Beleid bepalen over het in stand houden / stoppen / samenstelling van voorzieningen.
- Op de juiste manier samenstellen van de voorzieningen in de wijk, (ivm kleine gemeente) (is actievere nbounding)
- ...

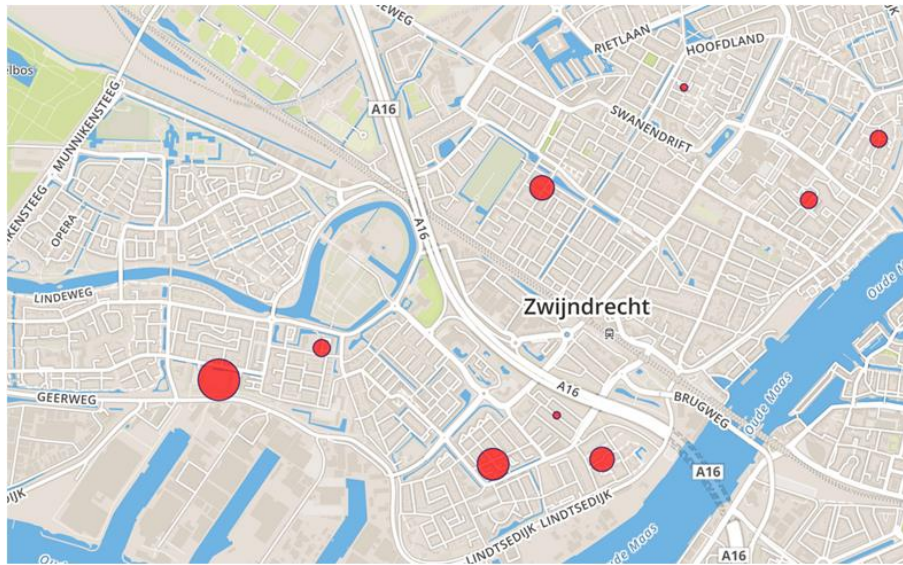
Werkwijze

Per beleidsvraag zijn de genoemde databronnen in de StraatKubus geprojecteerd op de kaart. Op deze manier is inzicht gekregen in de beleidsvraag en zijn mogelijke interventies gedefinieerd.

Dit document gaat niet in op de gekozen interventie, maar geeft verschillende mogelijke interventies weer. Het is aan de specifieke gemeente om de best passende interventie te selecteren. De specifieke keuzes zijn in dit document niet opgenomen.

Afbeelding: gemeente Oisterwijk

2 Waar zitten de 'kwetsbare' groepen in de stad?

Toelichting

Kwetsbaarheid kent verschillende dimensies.

- Fysieke kwetsbaarheid: gebrekkige lichamelijke gezondheid
- Psychische kwetsbaarheid: gebrekkige mentale gezondheid
- Sociale kwetsbaarheid: weinig sociale contacten
- Financiële kwetsbaarheid: relatieve armoede.

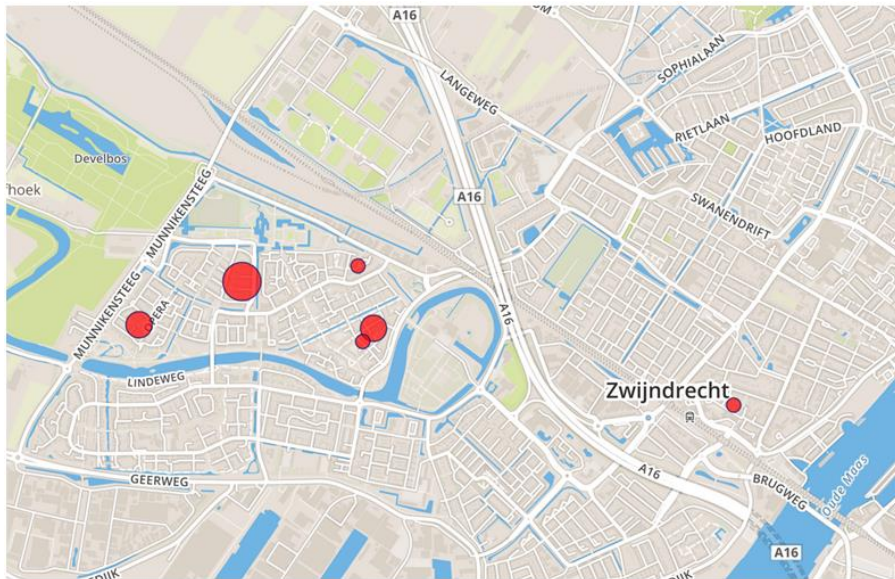
Mogelijke interventies zijn

- De inzet van jobcoaches.
- Begeleiding schuldhulpverlening.
- Inzet van collectieve WMO voorzieningen zoals scootmobiel-poules.
- Bieden van opleidingsprogramma's.
- Organiseren van wijkactiviteiten.
- Integrale wijkteams die aan huis komen en ontmoetingspunten in de wijk waar ook welzijnswerkers zijn.
- Opstellen toewijzingsbeleid met woningbouwcorporaties.
- Regionale afspraken gericht op spreiding en diversiteit van (zorg)voorzieningen.
- Gericht inzet van sociaal werken om eigenkracht en participatie te vergroten.
- Gerichte inzet van subsidie om gestelde doelen te bereiken op klant e/o wijkniveau.
- Realiseren van bedrijvigheid om te voorzien in arbeid/dagactiviteiten voor doelgroep.
- ....

Afbeelding: gemeente Zwijndrecht

Type data	Selectie	Bron
Leeftijd	NTB	CBS (2014)
Uitkeringen	Uitkeringsontvangers	CBS (2014)
Minimaregelingen	Minimaregelingen voor kwetsbare groepen	Gemeente
Opleidingsniveau	Bijzonder onderwijs	CBS / DUO
Politiecijfers - criminaliteitscijfers	Aantal woninginbraken en pogingen	Politie
Niet westerse allochtonen	Niet westerse allochtonen	CBS (2014)
Gebruik WMO voorzieningen	Toegekende en afgewezen	Gemeente
Gezinssamenstelling	Eenouderhuishouden	CBS
Mantelzorgers	NTB	Gemeente
WLZ-geïndiceerden	VG, EPA, somatiek	CIZ (of GAK)

3 Waar is de kans op eenzaamheid het grootst?

Toelichting

Eenzaamheid is het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties. Deze groep maakt relatief veel gebruik van de WMO voorzieningen. Uit de GGD monitor blijkt dat eenzaamheid stijgt bij mensen tussen de 45 en 64 jaar.

De getoetste hypothese is dat het verminderen van eenzaamheid leidt tot een lager beroep op de WMO voorzieningen.

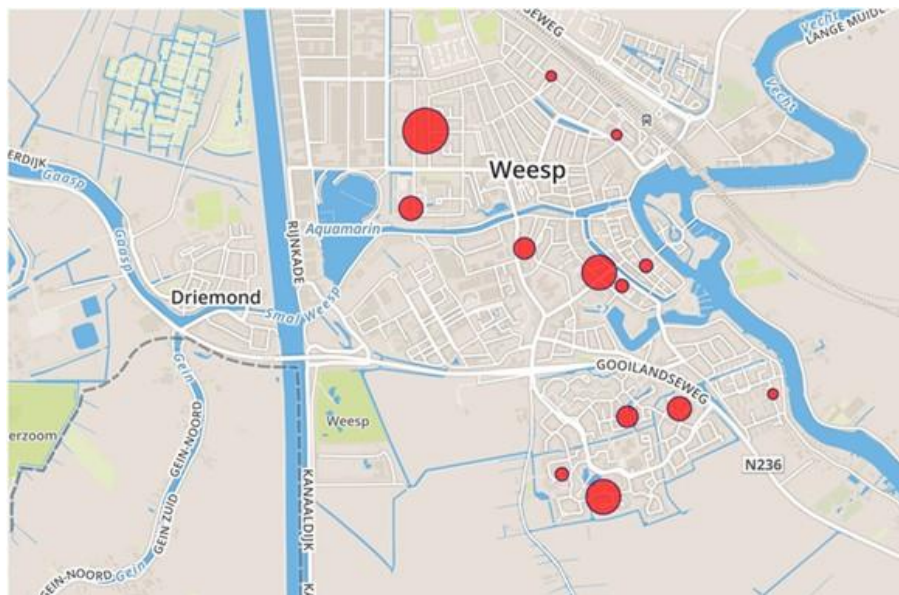
Mogelijke interventies zijn

Door middel van verschillende interventies kunnen mensen uit de eenzaamheid gehaald worden. Denk hierbij aan het faciliteren van en informeren over activiteiten. Door de wijksamenstelling goed in kaart te brengen kan per wijk worden gekeken naar de juiste activiteit, zodat een zo groot mogelijke doelgroep wordt bereikt.

Afbeelding: gemeente Zwijndrecht

Type data	Selectie	Bron
Leeftijd	45-65 jaar	CBS
Minimaregelingen	NTB	Gemeente
Samenstelling huishouden	eenpersoonshuishoudens	CBS (2014)
Laag inkomen (minder dan 20K/jaar)	Fiscaal maandinkomen	CBS (2008)
Gebruik WMO voorzieningen	Toegekende voorzieningen en afgewezen voorzieningen	Gemeente
Mobiliteit	Bekend zijn bij regiotaxi of in bezit auto	Gemeente (en of RDW obv keus)
Voorzieningen	Speeltuin, jops, skatebaan	Dataland

4 Waar is de kans op schuldenproblematiek het grootst?

Toelichting

Het hebben van schulden heeft een enorme impact op de persoonlijke levenssfeer en het niet kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen leidt tot een beroep op de ondersteuning (meestal via de gemeente). Door een actieve en wijkgerichte benadering kan tijdig hulp worden geboden aan gezinnen om financiën op orde te krijgen en houden. Voor individuele gevallen wordt dit maatwerk.

Mogelijke interventies zijn:

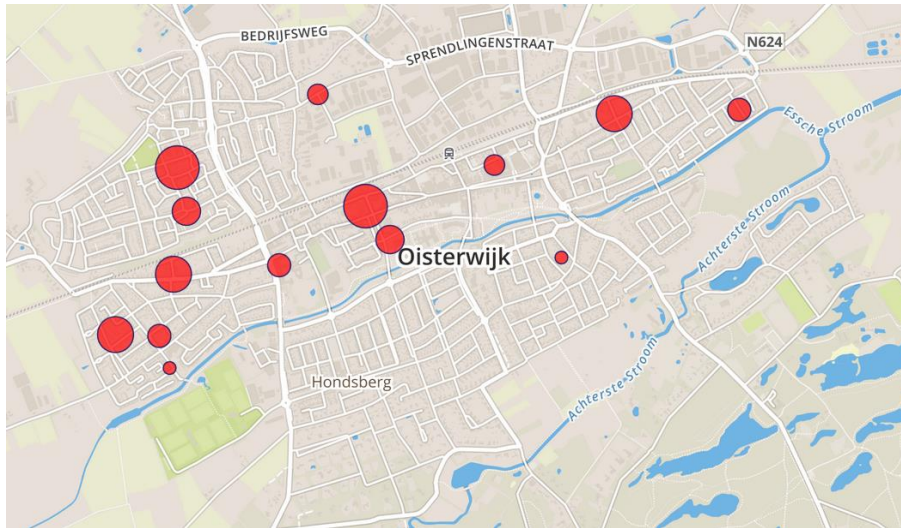
- Mensen met schulden tijdig en actief helpen bij het terugbrengen hiervan. Dit voordat huisuitzetting heeft plaatsgevonden en ruim voorafgaand aan een persoonlijk faillissement.
- Inzetten van schulddienstverlening waarbij inzet op diverse niveaus mogelijk is van vrijwilligershulp tot en met professionele ondersteuning.
- Gezinnen helpen bij het vergroten van de maandelijkse inkomsten.
- ...

Door de risicogroepen in kaart te brengen kunnen de interventies gericht worden ingezet.

Afbeelding: gemeente Weesp

Type data	Selectie	Bron
Inkomen	NTB	CBS (2008)
Uitkeringen	Uitkeringsontvangers	CBS (2014)
data kredietbank	Budgetbeheer (ook VL)	Gemeente
data kredietbank	Budgetbeheer	Gemeente
data kredietbank	Budgethulp	Gemeente
data kredietbank	Aanmeldingen schuldhulpverlening	Gemeente
Type woningbouw	Koop vs Huur, vrijstaand vs rijtjes, drempelvrij, ...	Dataland
Data 'toegang'	Vrijwilligers inzet m.b.t. administratieve ondersteuning, ordening etc	Registratie welzijnswerk of SWT
Waardeontwikkeling woning	NTB	Dataland
Kredietrisico	NTB	Experian

5 Welke ondersteuning kunnen we bieden aan kinderen in armoede?

Toelichting

Hoe langer een gezin in armoede leeft, hoe groter de kans is dat de gevoelens van angst, afhankelijkheid en ongelukkig zijn toenemen bij zowel ouders als kinderen en hoe kleiner de kans dat ze uit deze situatie komen. Jonge kinderen uit éénoudergezinnen, gezinnen van niet-westerse herkomst en gezinnen met een laag inkomen hebben de meeste kans op structurele nadelige gevolgen van armoede op hun welbevinden.

Door deze inwoners dus tijdig in kaart te brengen en actief te begeleiden, wordt de impact op het welbevinden vermindert. Ook hier geldt dat de clustering van problemen op wijkniveau in kaart kunnen worden gebracht maar dat de interventies vooral individuele maatwerk trajecten per huishouden moeten zijn.

Mogelijke interventies zijn:

Individueel niveau:

- Zelfde als bij schulden; armoede en schulden hangen immers nauw met elkaar samen

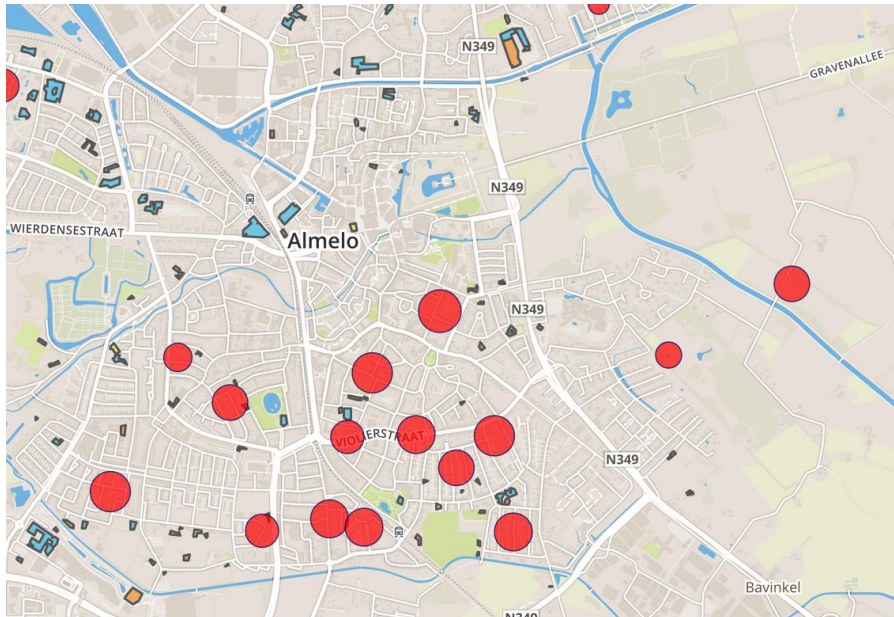
Op wijk/buurt niveau

- Aanpassen van communicatie met als doel dat gezinnen eerder een vergoeding zullen aanvragen.
- Organiseren naschoolse activiteiten om de jongeren te begeleiden.
- ...

Afbeelding: gemeente Oosterwijk

Type data	Selectie	Bron
Minimaregelingen	NTB	Gemeente
Gezinssamenstelling	Tweeouderhuishoudens	CBS (2014)
Gezinssamenstelling	Eenouderhuishoudens	CBS (2014)
Niet westerse allochtonen	Niet westerse allochtonen	CBS (2014)
Inkomen	Uitkeringsontvangers	CBS (2014)
Criminaliteitscijfers	aantal woninginbraken en pogingen	Politie
Schooluitval	Vroegtijdige schoolverlaters en spijbelaars	RBO / gemeente
Huiselijk geweld en kindermishandeling	Codes NTB	Veilig Thuis / Safe team
Hoeveelheid jeugdhulp	Type, hoeveel kinderen, heeft elk kind hulp, verwijzindex	Multisignaal

6 Zijn de voorzieningen op de juiste wijze verdeeld?

Toelichting

Om de leefbaarheid in een wijk goed te houden is het van belang dat voorzieningen blijven aansluiten op de samenstelling van de wijk. In de loop der tijd verandert de samenstelling van een wijk en de voorzieningen moeten hierop worden aangepast.

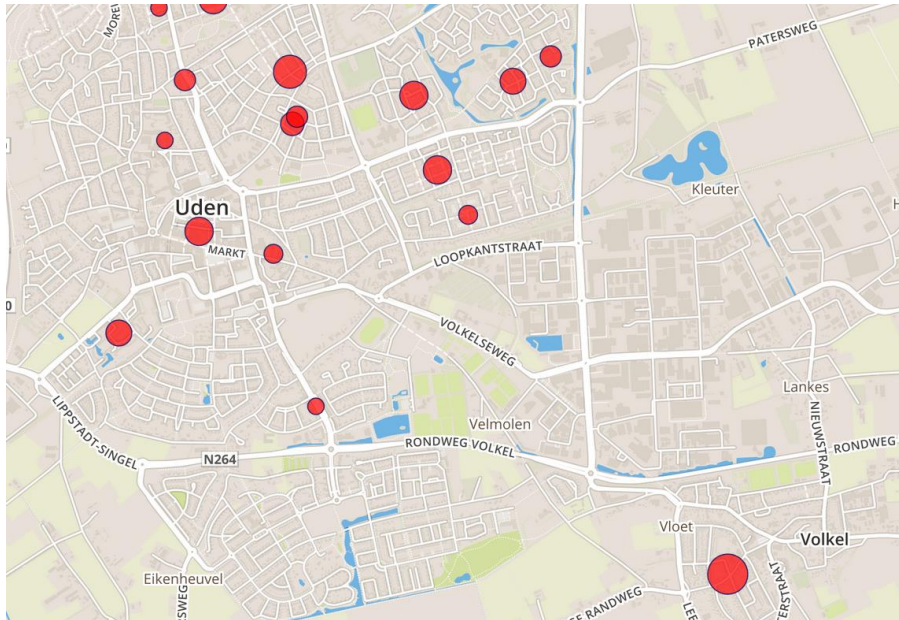
Mogelijke interventies zijn:

- Inrichting van openbare ruimte aanpassen aan bezoekers, bijv. speeltoestellen voor kinderen tot 4 jaar aanpassen naar toestellen tot 12 jaar, trapveldjes omvormen naar jeu de boulesbanen, plaats van de bankjes opnieuw bepalen etc.
- (Jongeren) ontmoetingsplekken inrichten
- schoolgebouwen geschikt maken voor anders gebruik bij vergrijzing; verzorgingsinstellingen geschikt maken voor anders gebruik bij vergroening e/o instroom van jonge(re) buitenlanders
- ...

Type data	Selectie	Bron
Leeftijd	NTB	CBS (2014)
Klachten hangjongeren		Gemeente
Probleemjongeren	Indien beschikbaar	Gemeente
Voorzieningen	Speeltuinen, jops, skatebaan	Dataland
Pandbestemming	Overzicht alle bestemmingen	Dataland

Afbeelding: Gemeente Almelo

7 Hoe is de zorgvraag verdeeld in de stad?

Toelichting

Waar worden welke type WMO-voorzieningen ingezet? Bij clustering van voorzieningen kan worden gekeken naar het op een effectievere wijze opvolgen van de zorgvraag.

Tevens kan worden gekeken naar de relatie met eenzaamheid. Deze groep doet relatief vaak een beroep op de zorg als gevolg van de vraag om aandacht.

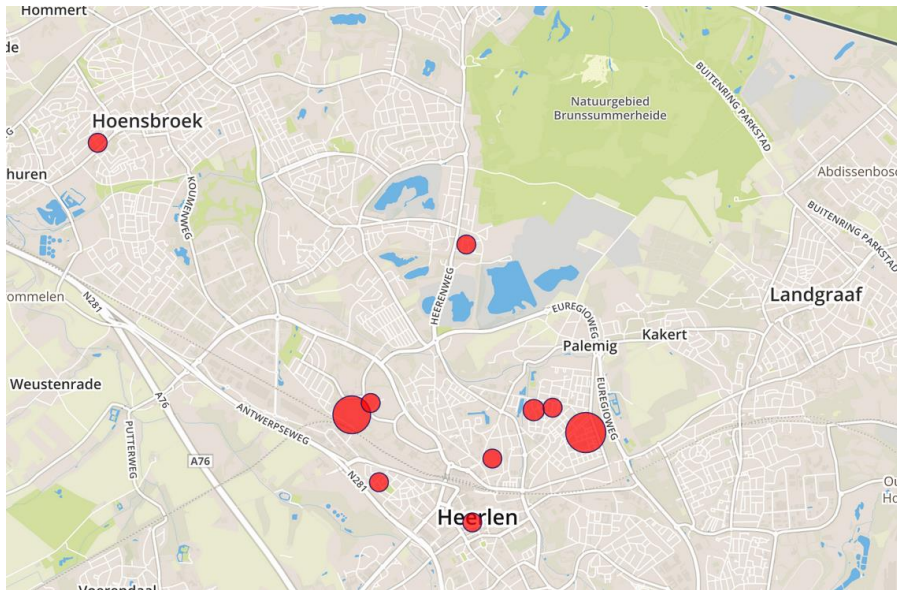
Mogelijke interventies zijn:

- Scootmobielpool inrichten
- In bepaalde wijken geen huizen meer aanpassen, maar een doorstroombeleid stimuleren
- Samen met lokale ondernemers kijken hoe invulling gegeven kan worden aan zorgvraag (strijkservice, onderhoud tuin, aanbesteden schilderwerk,...)
- Personen vanuit de eenzaamheid benaderen om de zorgvraag in te vullen
- ...

Afbeelding: gemeente Uden

Type data	Selectie	Bron
Gebruik WMO voorzieningen	Toegekende voorzieningen inclusief beschikbare typen	Gemeente
Gebruik voorzieningen gericht op zorg e/o ondersteuning	Gebruik van aanwezige algemene e/o collectieve voorzieningen inclusief typen	Gemeente
Zorggerelateerde voorzieningen (Zorgaanbod) (GGZ, verslavingszorg etc)	NTB	Dataland

8 Is de toegang tot ondersteuning op de juiste wijze vormgegeven?

Toelichting

De effectiviteit van de wijkteams is afhankelijk van de samenstelling van het team. Elke wijksamenstelling vraagt om een andere samenstelling van de ondersteunende teams. Zo is een wijk met een hoge werkloosheid onder jongeren gebaad bij de inzet van job- of opleidingscoaches en heeft een wijk met veel ouderen baat bij de ondersteuning in de dagbesteding.

Mogelijke interventies zijn:

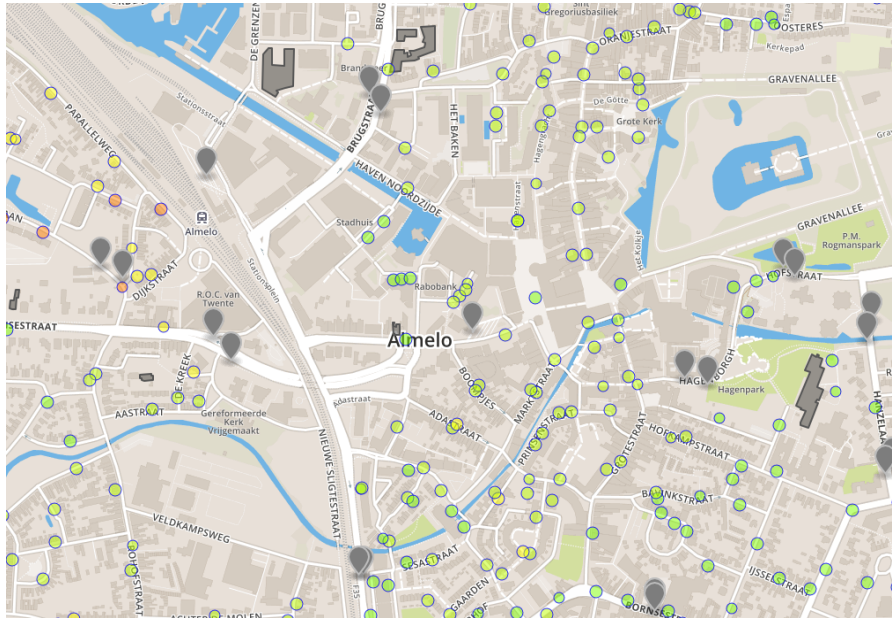
- Aanpassen van de samenstelling van het wijkteam (taal/tolk/jobcoach/...)
- Aanpassen van de wijze van benadering om de juiste doelgroep aan te spreken (informatie avonden, inzet social media,....)
- ....

Afbeelding: Gegevenshuis

Type data	Selectie	Bron
Leeftijd	NTB	CBS (2014)
Afkomst	Niet westerse allochtonen	CBS (2014)
Inkomen	Uitkeringsontvangers	CBS (2014)
Leefbaarheid	Score leefbarometer	BZK (2014)
Zorggerelateerde voorzieningen (GGZ, verslavingszorg etc)	NTB	Gemeente
Doelgroepbepaling	Doelgroep differentiëren naar type karakters met bijbehorende wijze van aanspreken.	Experian

9 Hoe kunnen we op de juiste wijze invulling geven aan de asielzoekersproblematiek?

Type data	Selectie	Bron
Zorggerelateerde voorzieningen (GGZ, verslavingszorg etc)	NTB	Gemeente
Type woningbouw (vrijstaand, rijtjes,..., voordeur drempelvrij toegankelijk,...)	Koopwoningen / huurwoningen	Dataland
Niet westerse allochtonen	Niet westerse allochtonen	CBS (2014)
OV-Punten	Locatiegegevens per type OV punt (shapefile)	Gemeente en PDOK
Leefbaarheid	Score leefbarometer	BZK (2014)

Toelichting

Bij de opvang van statushouders moet rekening worden gehouden met de leefbaarheid in de omgeving en de beschikbaarheid van voorzieningen voor de nieuwe inwoner. Het risico bestaat dat op het moment dat een statushouder wordt geplaatst in een wijk met een lage score op de leefbarometer de integratie moeilijker is als de nieuwkomer qua cultuur niet direct aansluiting vindt. Dit is voor zowel de wijk als de nieuwe bewoner niet bevorderlijk.

Door de nabijheid van voorzieningen zoals ziekenhuizen, OV-punten, supermarkten en scholen kunnen vluchtelingen zelfstandig in primaire leefbehoeften voorzien voor zover zij daar via het COA de (financiële) middelen voor krijgen.

Mogelijke interventies zijn:

Voor vluchtelingen:

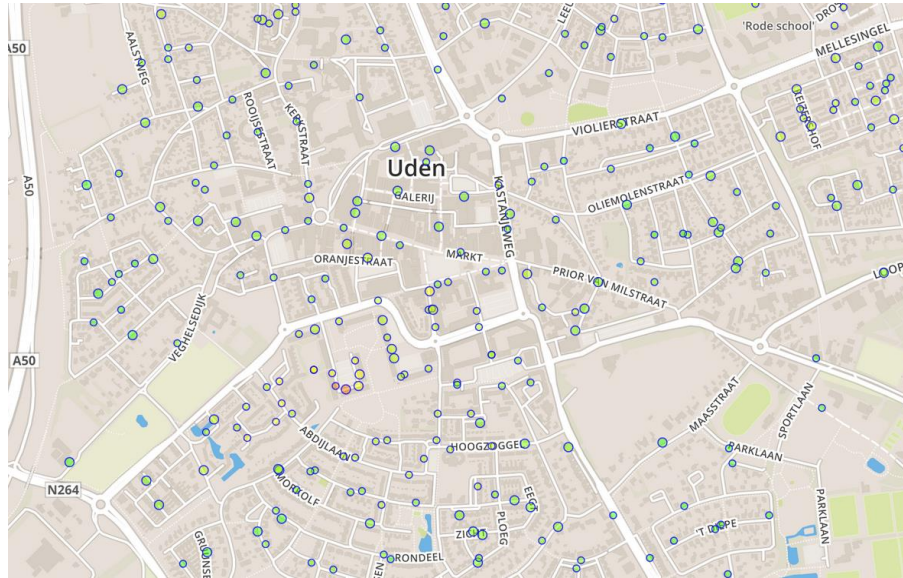
- Een in het centrum / centraal gelegen kantoorpand herbestemmen en inrichten als (tijdelijke) huisvesting.
- Tijdig gesprekken voeren met omwonende van beoogde specifieke locaties.
- Inrichten tijdelijke voorzieningen bij (grootschalige) opvanglocaties.

Voor statushouders

- Toewijzingsbeleid met corporaties en integratie afspraken met welzijnswerkers in samenwerking met Vluchtelingenwerk i.v.m. mogelijke taalproblemen

Afbeelding: gemeente Almelo

10 Hoe veilig is een wijk / buurt en hoe wordt het gevoeld?

Toelichting

De objectieve veiligheid verschilt vaak van de subjectieve veiligheid. Door meetbare data te overleggen, komt het gesprek met buurtbewoners wel op de juiste onderwerpen. Vaak heeft onveilig voelen te maken met onbekendheid van bewoners ten opzichte van elkaar. Veelal wijken met lage sociale cohesie a.g.v. snelle doorstroming in woningen en/of wijken die in samenstelling, kleur e/o cultuur in korte tijd zijn gewijzigd. Onveilig zijn kan ook een cultuuraspect kennen omdat soms onder druk van enkele bewoners een collectieve angst ontstaat die criminaliteit in de hand werkt omdat niemand er iets over durft te zeggen. De objectieve onveiligheid kent echter een heel andere interventie dan de subjectieve veiligheid. Veilig voelen is niet op te lossen met investeringen in lichten, camera's en (politie) toezicht, en dat geldt vaak wel voor objectieve veiligheid.

Mogelijke interventies zijn:

Subjectief:

- Buurtgesprekken en buurtactiviteiten; inzet van sociaal werk gericht op versterken sociale cohesie
- Spreiding van sociale huurwoningen (lange termijn interventie) om stabielere wijken te krijgen met minder doorstroom

Objectief:

- In samenwerking met politie gerichte acties inzetten waarbij de goedwillenden worden begeleid door sociaal werk en de kwaadwillenden worden gesepareerd door justitie

Type data	Selectie	Bron
Sociaal veilig voelen	veiligheidsmonitor	Gemeente, politie e/o GGD
Leefbaarheid	Score Leefbaarometer	BZK (2014)
Inbraakgegevens	Politierapportages over locaties en frequentie	politie
BIN-data (buurt informatie netwerken)	Onveilig gevoelde plekken, frequent geconstateerde beschadigingen etc	BIN-rapporten
High-impact crime data w.o. fietsendiefstal	Politierapportages over locaties en frequentie	politie
Verkeersveiligheid	Frequentie en locatie van ongevallen met letsel e/o overlijden; frequente snelheidsovertredingen	politie

Afbeelding: Gemeente Uden

**KWALITEITS
INSTITUUT
NEDERLANDSE
GEMEENTEN**

**KWALITEITSINSTITUUT
NEDERLANDSE GEMEENTEN**

**NASSAULAAN 12
2514 JS DEN HAAG**

**POSTBUS 30435
2500 GK DEN HAAG**

**T 070 373 80 08
F 070 363 56 82**

**INFO@KINGGEMEENTEN.NL
WWW.KINGGEMEENTEN.NL**